

SHRnutí ZÁKLADNÍCH TENDENCÍ SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE KRAJE V 1. – 4. ČTVRTLETÍ ROKU 2008

OBYVATELSTVO

I v roce 2008 zůstaly v Libereckém kraji, ale i v celé České republice, zachovány hlavní tendence demografického vývoje uplynulých tří let. Počet obyvatel kraje opět vzrostl, a to znovu především zásluhou kladného salda zahraniční migrace a také přírůstku obyvatel způsobeným převahou živě narozených nad počtem zemřelých.

Ke konci roku 2008 žilo v obcích Libereckého kraje 437 325 obyvatel, zatímco na počátku roku to bylo o 3 377 obyvatel méně. V průběhu minulého roku se v kraji živě narodilo 5 220 dětí a naopak zemřelo 4 295 osob, přirozený přírůstek obyvatel dosáhl 925 obyvatel. Pokračuje tak již celkem čtyřleté období přírůstku obyvatel přirozenou měnou, který se v čase zřetelně zvyšuje – v roce 2005 činil přirozený přírůstek obyvatel 44 osob, v roce 2006 již 323 osob a v roce 2007 převahou živě narozených nad počtem zemřelých přibýlo 756 osob.

Přírůstek obyvatel způsobený stěhováním dosáhl v roce 2008 v Libereckém kraji 2 452 osob, přičemž kladné saldo migrace způsobil právě vývoj zahraniční migrace. Stěhováním z a do ostatních krajů České republiky naopak Liberecký kraj ztratil co do počtu obyvatel 362 osob. Ze zahraničí se na území Libereckého kraje v průběhu minulého roku přistěhovalo 2 964 osob a naopak do zahraničí se oficiálně vystěhovalo pouze 150 osob. Celkový přírůstek stěhováním se zahraničím tak dosáhl 2 814 osob. Na celkovém aktivním saldu zahraniční migrace měli největší podíl občané s ukrajinským státním občanstvím (saldo 658 osob), dále pak vietnamským (saldo 804 osob) a slovenským (saldo 325 osob).

Z územního pohledu měl na celkovém přírůstku počtu obyvatel kraje největší zásluhu okres Liberec, ve kterém bylo vykázáno kladné migrační saldo ve výši 1 610 osob (saldo zahraniční migrace 1 625 osob) i přírůstek přirozenou měnou (404 osob). Celkový přírůstek počtu obyvatel byl vykázán i ve zbývajících okresech kraje. V okrese Jablonec nad Nisou byl podpořen přírůstkem stěhováním ve výši 475 osob (saldo zahraniční migrace 577 osob) a převahou živě narozených nad zemřelými o 151 osob. V okrese Česká Lípa se ve sledovaném roce projevila převaha přistěhovalých nad vystěhovalými o 367 osob (saldo zahraniční migrace 469 osob) a současně byl dosažen aktivní přirozený přírůstek ve výši 369 osob. V okrese Semily však meziročně vzrostl celkový počet obyvatel pouze o jednu osobu. Saldo migrace v roce 2008 bylo v tomto okrese nulové (saldo zahraniční migrace dosáhlo 143 osob, saldo vnitřní migrace pak -143 osob) a již zmíněnou jednu osobu získal okres přirozeným přírůstkem.

Během roku 2008 se v Libereckém kraji živě narodilo 5 220 dětí, což je o 3,5 % (o 175) dětí více než v roce 2007. Nesezdaným matkám se narodilo 40,3 % těchto dětí. Z celkového počtu živě narozených pak 37,8 % z nich přišlo na svět jako druhé a 16,9 % již mělo dva a více sourozenců. Mezi okresy Libereckého kraje se v relativním vyjádření (v přepočtu na 1 000 obyvatel) živě narodilo nejvíce dětí v okrese Česká Lípa (12,8 ‰) a nejméně v okrese Semily (10,8 ‰). Liberecký kraj se pak hodnotou tohoto ukazatele umístil v mezikrajském srovnání spolu s krajem Ústeckým na 2. – 3. místě (12,0 ‰) za Středočeským krajem (12,5 ‰).

Počet zemřelých v Libereckém kraji se meziročně zvýšil o 6 osob a dosáhl tak počtu 4 295. Ve sledovaném roce zemřelo 2 201 mužů a 2 094 žen. Nejčastější příčinou úmrtí byly nemoci oběhové soustavy (51,6 % z celkového počtu zemřelých) a novotvary (26,9 %). Hodnota kojenecké úmrtnosti (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) oproti minulému roku vzrostla z 3,0 ‰ na 3,6 ‰ a hodnota novorozenecké úmrtnosti (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) dosáhla ve sledovaném roce 2,7 ‰.

Ve sledovaném období bylo v Libereckém kraji evidováno celkem 2 092 potratů, z toho v 1 246 případech se jednalo o umělé přerušování těhotenství. Ukazatel počet potratů na 1 000 obyvatel dosáhl hodnoty 4,8 ‰. V mezikrajském srovnání se tak Liberecký kraj zařadil na 3. nejhorší místo za Ústecký (5,6 ‰) a Karlovarský kraj (5,2 ‰).

Během roku 2008 bylo v Libereckém kraji oddáno 2 343 párů, což je ve srovnání s minulým obdobím o 8,6 % (221 sňatků) méně. Mezi okresy našeho kraje bylo relativně nejvíce sňatků uzavřeno v okrese Liberec (5,8 ‰) a nejméně v okrese Semily (4,5 ‰). Liberecký kraj dosáhl spolu s Ústeckým krajem v mezikrajském srovnání nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele (5,4 ‰). Ve sledovaném roce bylo v kraji rozvedeno 1 400 manželství, tj. 8,9 % (137 rozvodů) méně než v roce 2007. Relativně nejvíce manželství mezi okresy Libereckého kraje bylo rozvedeno v okrese Česká Lípa (3,5 ‰), nejméně pak v okrese Semily (2,5 ‰). Liberecký kraj spolu s krajem Moravskoslezským v mezikrajském porovnání dosáhl třetí až čtvrté nejvyšší hodnoty tohoto ukazatele, a to 3,2 ‰. Umístil se tak opět za Karlovarským (3,7 ‰) a Ústeckým krajem (3,5 ‰).

SHRnutí ZÁKLADNÍCH TENDENCÍ

ZAMĚSTNANOST A MZDY

V podnikatelských subjektech se sídlem na území Libereckého kraje (bez podnikatelských subjektů do 20 zaměstnanců) bylo v roce 2008 v průměru zaměstnáno 110 697 osob (vyjádřeno ve fyzických osobách) a 107 682 osob (v přepočtu na plně zaměstnané osoby). Meziročně se tak tento počet snížil o 3,9 % v prvním případě a o 3,8 % ve druhém případě.

Průměrná měsíční mzda v Libereckém kraji vyjádřená ve fyzických osobách ve sledovaném roce činila 21 170 Kč, tj. o 8,6 % více než v roce 2007. Průměrná hrubá měsíční mzda v Libereckém kraji přepočtená na plně zaměstnané dosáhla 21 763 Kč, což je o 8,5 % více než v předchozím roce. Na celorepublikový průměr však mzda v kraji ztrácela 2 372 Kč (fyzické osoby), resp. 2 519 Kč (přepočtené počty).

Nejvyšší průměrnou měsíční mzdu v roce 2008 pobírali zaměstnanci v Hlavním městě Praha (29 408 Kč ve fyzických osobách, resp. v přepočtu na plně zaměstnané 30 496 Kč), nejnižší pak v Karlovarském kraji (19 411 Kč, resp. 19 967 Kč). Liberecký kraj se v mezikrajském srovnání s uvedenou průměrnou mzdou (ve fyzických osobách i přepočtených počtech) umístil na 6. pozici.

VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL

Celkový počet osob zaměstnaných v hlavním zaměstnání v Libereckém kraji ve 4. čtvrtletí roku 2008 dosáhl 200,3 tis. osob, tedy o 2,1 tis. osob (o 1,0 %) méně než ve 4. čtvrtletí roku 2007. Muži se na uvedeném celkovém počtu zaměstnaných podíleli z 57,8 %. Podíl Libereckého kraje na celorepublikovém počtu zaměstnaných v hlavním zaměstnání ve sledovaném období činil 4,0 %.

Souběžně s hlavním zaměstnáním pracovalo v dalším zaměstnání celkem 1,6 tis. osob. Možnosti zkrácené pracovní doby využilo 7,6 tis. zaměstnaných, z toho 68,4 % tvořily ženy. Ve srovnání se 4. čtvrtletím 2007 se počet pracujících v dalším zaměstnání snížil o 0,1 tis. osob a počet pracujících na zkrácenou pracovní dobu o 1,1 tis. osob.

Počet obvykle odpracovaných hodin týdně v hlavním zaměstnání se v posledním čtvrtletí roku 2008 rovnal 41,2 hodinám, což je o 0,5 hodiny více než ve stejném období roku 2007. Zaměstnanci odpracovali v průměru 39,8 hodin týdně a podnikatelé a pomáhající rodinní příslušníci 49,2 hodin. Podíl podnikatelů na celkovém počtu zaměstnaných v hlavním zaměstnání dosáhl 14,7 % s tím, že z jejich celkového počtu 29,4 tis. osob jen 6,3 tis. (tj. 21,4 %) zaměstnávalo další osoby. Oproti 4. čtvrtletí 2007 se však počet podnikatelů v Libereckém kraji snížil o 9,5 % (tj. o 3,1 tis. subjektů).

Míra ekonomické aktivity (podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob starších 15-ti let) ve 4. čtvrtletí 2008 dosáhla 56,1 %, přičemž její hodnota v případě mužů činila 66,3 % a v případě žen 46,5 %. Meziročně se tak celková míra ekonomické aktivity v Libereckém kraji snížila o 1,7 procentních bodů, míra ekonomické aktivity poklesla u mužů o 1,6 procentních bodů a u žen o 1,7 procentních bodů.

Z hlediska odvětví ekonomických činností bylo nejvíce osob zaměstnáno v průmyslu (43,4 %), z toho 41,2 % ve zpracovatelském průmyslu. V obchodě, opravách motorových vozidel a spotřebního zboží pracovalo 10,8 % všech zaměstnaných, 9,5 % osob působilo ve stavebnictví.

Podle výsledků výběrového šetření pracovních sil bylo ve 4. čtvrtletí roku 2008 v Libereckém kraji celkem 8,6 tis. nezaměstnaných osob, z toho 52,3 % představovaly ženy. Meziročně se pak počet nezaměstnaných snížil o 20,4 % (o 2,2 tis. osob). Nezaměstnaní ve věku 15 – 29 let se na celkovém počtu nezaměstnaných podíleli 31,4 % a jejich počet se meziročně snížil z 3,0 tis. osob na 2,7 tis. osob. Obecná míra nezaměstnanosti meziročně klesla o 1,0 procentní bod na 4,1 %. Hodnota tohoto ukazatele u mužů dosáhla 3,5 % a u žen 5,0 %. Na celkovém počtu nezaměstnaných v České republice se Liberecký kraj podílel 3,7 % a obecná míra nezaměstnanosti v kraji byla o 0,3 procentní body nižší než činil celorepublikový průměr (4,4 %).

NEZAMĚSTNANOST (z údajů MPSV)

K poslednímu dni roku 2008 bylo úřady práce v Libereckém kraji evidováno celkem 16 605 neumístěných uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s rokem 2007 se tak počet nezaměstnaných v Libereckém kraji navýšil o 14,0 %. Do kategorie dosažitelných přitom patřilo 15 709 osob, tj. 94,6 % uchazečů o zaměstnání. Meziroční nárůst počtu nezaměstnaných zaznamenaly také všechny okresy Libereckého kraje, přičemž nejvyšší relativní přírůstek uchazečů ve výši 23,2 % zaznamenaly úřady práce v okrese Jablonec nad Nisou. Druhý nejvyšší nárůst byl vykázan v okrese Semily (17,3 %), třetí v okrese Česká Lípa (13,2 %), žebříček uzavírá okres Liberec s 8,9% nárůstem počtu nezaměstnaných.

SHRNUTÍ ZÁKLADNÍCH TENDENCÍ

Mezi registrovanými uchazeči tradičně převažovaly z 51,7 % ženy. Skupina absolventů představovala 4,9 %, podíl osob se zdravotním postižením pak 16,0 % uchazečů o zaměstnání. Věková struktura uchazečů o zaměstnání se dlouhodobě výrazně nemění, převažují 3 věkové skupiny: 55 – 59 let (13,3 % uchazečů), 50 – 54 let (12,8 %) a 20 – 24 let (12,6 %). Necelé dvě pětiny nezaměstnaných byly v evidenci úřadů práce v délce do 3 měsíců, 14,9 % pak více než 24 měsíců. Z pohledu kvalifikace mezi uchazeči o zaměstnání převažovaly osoby se středním odborným vzděláním – k 31. 12. 2008 tvořily 40,3 % všech nezaměstnaných. Nárok na podporu v nezaměstnanosti mělo 7 129 osob, tedy 42,9 % ze všech uchazečů o zaměstnání a nejčastěji vyplácená dávka se pohybovala v intervalu 3 501 – 4 500 Kč (16,3 % uchazečů pobírajících podporu).

Nabídka pracovních příležitostí vedená úřady práce disponovala k 31. 12. 2008 celkem 2 279 volnými místy. Oproti stejnému datu předchozího roku se tak tato nabídka podstatně zúžila, a to o 2 333 míst (tj. o 50,6 %). Zdravotně postiženým uchazečům mohlo být nabídnuto pouze 100 míst (4,4 %). Na 1 volné pracovní místo tak ke konci prosince 2008 připadlo 7,29 uchazečů o zaměstnání, zatímco na konci roku 2007 to bylo 3,16 uchazečů.

Míra registrované nezaměstnanosti v Libereckém kraji dosáhla k 31. 12. 2008 hodnoty 6,95 % (tj. o 0,99 procentního bodu nad hranici průměru České republiky) a meziročně vzrostla 0,90 procentního bodu. V pomyslném mezikrajském žebříčku se s dosaženou úrovní kraj umístil na 11. pozici. Prvenství patřilo Hl. městu Praha (2,14% míra registrované nezaměstnanosti), poslední místo zaujal Ústecký kraj (10,26 %). Negativní vývoj se projevil i ve všech okresech Libereckého kraje – v okrese Jablonec nad Nisou vzrostla o 1,29 procentních bodů na 6,60 % (tj. 46. místo v rámci 77 okresů České republiky), v okresech Semily o 1,27 procentních bodů na 7,00 % (53. místo), v okrese Liberec o 0,70 procentních bodů na 6,68 % (47. místo) a v okrese Česká Lípa o 0,62 procentních bodů na 7,68 % (58. místo). Míra registrované nezaměstnanosti žen ve srovnání s koncem roku 2007 vzrostla o 0,72 procentních bodů na 8,39 %, v případě mužů se její hodnota zvýšila o 1,03 procentních bodů na 5,88 %.

ORGANIZAČNÍ STATISTIKA

Z údajů v Registru ekonomických subjektů (RES) vyplývá, že k poslednímu dni roku 2008 bylo evidováno celkem 114 491 podnikatelských subjektů se sídlem v Libereckém kraji. Ve srovnání s 31. 12. 2007 to znamená nárůst o 1 661 subjektů (o 1,5 %). Absolutně nejvíce se o tento nárůst zasloužil přírůstek zahraničních osob (o 533 subjektů) a také fyzických osob nezapsaných v obchodním rejstříku (o 461 subjektů). Zastoupení společností s ručením omezeným se v Libereckém kraji meziročně rozšířilo o 353 subjektů.

Z pohledu právní formy převažují ve struktuře registru fyzické osoby (93 100 subjektů), z toho nejčetněji jsou zastoupeny fyzické osoby nezapsané v obchodním rejstříku (83 596 subjektů, tj. 73,0 % všech registrovaných subjektů). Druhou nejčastější právní formou jsou společnosti s ručením omezeným – k 31. 12. 2008 bylo v registru zapsáno 8 824 (7,7 %) těchto subjektů. Dále bylo k uvedenému datu v registru evidováno také 4 110 zahraničních osob (3,6 %), 2 704 sdružení (2,4 %), 1 528 společenství vlastníků jednotek (1,3 %), 1 417 organizačních jednotek sdružení (1,2 %) nebo 494 akciových společností (0,4 %). Počet fyzických osob podnikajících dle jiných zákonů než živnostenského a zákona o zemědělství nezapsaných v obchodním rejstříku tzv. svobodná povolání dosáhl 4 457 osob (3,9 %).

V členění ekonomických subjektů podle odvětví převažující činnosti působilo nejvíce podniků v oblasti obchodu, oprav motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost (29 022 subjektů, tj. 25,4 % všech subjektů). Činnostmi v oblasti nemovitostí a pronájmu, podnikatelskými činnostmi se zabývalo 18 521 subjektů (16,2 %). V průmyslových odvětvích bylo registrováno 17 909 subjektů (15,6 %), z toho nejvíce v oblasti průmyslu zpracovatelského (17 795 subjektů). Ve stavebnictví podnikalo celkem 16 006 subjektů (14,0 %). Podle nové klasifikace ekonomických činností CZ-NACE bylo nejvíce subjektů k 31. 12. 2008 evidováno v odvětví velkoobchodu a maloobchodu, oprav a údržby motorových vozidel (28 783 subjektů, tj. 25,1 % všech subjektů). Druhé místo se 17 726 subjekty (15,5 %) obsadil průmysl (z toho 17 257 subjektů se zabývalo zpracovatelským průmyslem), na třetí pozici se s 16 023 subjekty (14,0 %) umístilo odvětví stavebnictví.

Více než 60 % subjektů zapsaných v Registru ekonomických subjektů neuvádí údaj o počtu zaměstnanců a 29,8 % subjektů uvedlo, že žádné zaměstnance nemá. Do kategorie subjektů s 1 – 5 zaměstnanci spadá 6,4 % subjektů, počet 6 – 9 zaměstnanců uvádí 1,1 % subjektů a 10 – 19 pracovníků vykázalo necelé 1 % subjektů. Mezi velké zaměstnavatele, mající více než 2 500 zaměstnanců, byly v našem kraji zařazeny pouze 4 subjekty.

SHRnutí ZÁKLADNÍCH TENDENCÍ

STAVEBNÍ OHláŠENÍ A POVOLENÍ

V průběhu roku 2008 stavební úřady působící v Libereckém kraji zaevidovaly celkem 4 286 stavebních povolení a ohlášení a v porovnání s předchozím rokem byl vykázán 10,0% nárůst jejich počtu. Nejvíce stavebních povolení a ohlášení bylo vykázáno ve Středočeském kraji – 22 196, tj. 18,2 % z republikového úhrnu, v porovnání podíl Libereckého kraje činil pouhých 3,5 %. V rámci kraje pak největší a nejdynamičtější investiční aktivita byla vykázána v okrese Liberec (33,3% podíl na krajském úhrnu a 16,3% meziroční nárůst). Početně nejméně stavebních povolení a ohlášení evidovaly stavební úřady v okrese Česká Lípa (20,9 % krajského úhrnu), nejnižší relativní přírůstek byl však vykázán v okrese Jablonec nad Nisou (2,3 %).

Z celkového počtu stavebních povolení a ohlášení v Libereckém kraji připadalo 45,1 % na stavby budov, přičemž převažovaly stavby bytové (70,3 % z celkového počtu stavebních povolení a ohlášení na budovy) a 57,3 % budov bude vystavěno nově. Z územního hlediska nejvíce stavebních povolení a ohlášení týkajících se budov evidovaly v okrese Česká Lípa (545, tj. 28,2 % z celkového počtu 1 931 stavebních povolení a ohlášení na budovy), nejvíce bytových budov pak bude realizováno v okrese Liberec (443, tj. 32,6 % z celkového počtu stavebních ohlášení a povolení na bytové budovy). Další 31,7 % stavebních ohlášení a povolení bylo určeno na ostatní stavby, 23,2 % na stavby na ochranu životního prostředí.

Orientační hodnota staveb, na které byla podána stavební ohlášení a vydána stavební povolení v Libereckém kraji v roce 2008, dosáhla hodnoty 8 707 mil. Kč a meziročně poklesla o 11,8 %. Téměř 74 % hodnoty pohltily budovy, 21,3 % ostatní stavby a 4,8 % připadlo na stavby na ochranu životního prostředí. Nejvyšší hodnota (i přes 55,6% propad) byla mezi okresy Libereckého kraje zaznamenána v okrese Liberec – 2 386 mil Kč, tj. 27,4 % krajské hodnoty. Průměrná hodnota na jedno stavební povolení a ohlášení celkem činila 2 031,5 tis. Kč a byla z pohledu mezikrajského srovnání nejnižší (nejvyšší v Hl. městě Praha v částce 4 722,5 tis. Kč).

V průběhu roku 2008 bylo v Libereckém kraji zrušeno 23 budov (10 nebytových a 13 bytových), bytový fond odstraněním stavby (budovy) nebo její části (celého bytu) ztratil 13 bytů.

BYTOVÁ VÝSTAVBA

Rok 2008 lze pozitivně hodnotit jak z pohledu zahájené, tak i dokončené bytové výstavby. Během tohoto roku bylo v Libereckém kraji zahájeno 1 591 bytů, tj. o 27,9 % více než v roce 2007 a kraj se přiřadil k dalším sedmi krajům, které vykázaly meziroční nárůst počtu zahájených bytů (nejvyšší v Karlovarském kraji o 30,8 %). Nárůst této fáze výstavby se ve srovnání s rokem 2007 projevil i ve třech okresech Libereckého kraje (nejvyšší v okrese Česká Lípa o 59,2 %), pouze v okrese Semily byl zaznamenán meziroční pokles o 7,7 %. Zahájená výstavba bytů v rodinných domech byla téměř dvojnásobná v porovnání s byty v bytových domech (906, resp. 456 zahájených bytů). Nejvíce zahájených bytů v rodinných domech v Libereckém kraji připadlo na okres Liberec, 374 bytů tvořilo 41,3 % krajského úhrnu. Téměř 12 % bytů vznikne nástavbou, přístavbou či vestavbou k rodinným či bytovým domům, 30 bytů (1,9 %) bude realizováno při výstavbě v nebytových stavbách (budovách).

Ve sledovaném období bylo v Libereckém kraji dokončeno 1 355 bytů, tedy o 13,1 % více než v předchozím roce. Zásahu na tomto vývoji má především okres Liberec se 109,0% meziročním nárůstem, ve zbývajících okresech byl zaznamenán pokles – v okrese Česká Lípa dokonce o 49,8 %. V rodinných domech bylo dokončeno 658 bytů (tj. 48,6 % z celkového počtu), v bytových 490 bytů (36,2 %), přičemž rozhodující podíl těchto druhů staveb byl dokončen v okrese Liberec (38,4 % bytů v rodinných domech, 76,5 % bytů v bytových domech). Ve stavebně upravených nebytových prostorách bylo dokončeno 108 bytů (8,0 %), v nástavbách, přístavbách a vestavbách k rodinným či bytovým domům 67 bytů (4,9 %).

K 31. 12. 2008 bylo v Libereckém kraji rozestavěno 6 469 bytů a jejich počet meziročně vzrostl o 3,8 %. V tomto stadiu výstavby převažují byty v rodinných domech (57,1 % krajského úhrnu).

ZEMĚDĚLSTVÍ

Zemědělské a potravinářské společnosti z Libereckého kraje vyprodukovaly během roku 2008 celkem 3 988 tun masa (bez masa drůbežího), což je o 1,6 % méně než v roce 2007. Ve struktuře převažovala z 54,8 % výroba hovězího a telecího masa, produkce vepřového masa představovala 44,9 %. Zatímco výroba hovězího a telecího masa meziročně vzrostla o 9,5 %, výroba vepřového masa zaznamenala 12,6% pokles.

Liberecký kraj se na celorepublikové produkci masa v roce 2008 podílel 1,0 %, což jej v mezikrajském srovnání řadí na předposlední místo pomyslného žebříčku. Nižší produkci (452 tun) vykázal již

SHRnutí ZÁKLADNÍCH TENDENCÍ

jen Karlovarský kraj. Naopak mezi nejvýznamnější producenty masa v roce 2008 patřil Jihočeský kraj (57 004 tun, tj. 14,3% podíl na celorepublikovém úhrnu), Hlavní město Praha s krajem Středočeským (55 851 tun, tj. 14,1 %), kraj Vysočina (52 203 tun, tj. 13,1 %) a také kraj Jihomoravský (47 400 tun, tj. 11,9 %).

Celkový prodej obilovin v podnicích sídlících na území Libereckého kraje a obhospodařujících více než 10 ha zemědělské půdy v roce 2008 dosáhl 38 174 tun, což je o 20,5 % méně než v roce 2007. Největší část tohoto prodeje tvořila pšenice (23 192 tun, tj. 60,8 %) a s určitým odstupem také ječmen (10 872 tun, tj. 28,5 %). V rámci ostatních komodit bylo prodáno 20 049 tun cukrovky technické, 9 331 tun řepky, 1 661 tun konzumních brambor, 571 tun ovoce a 194 tun luštěnin.

Sklizeň obilovin v roce 2008 činila 129 169 tun při hektarovém výnosu 4,85 tun. Objem sklizené pšenice dosáhl 71 155 tun (z toho pšenice ozimé 67 100 tun) a ječmene 33 230 tun (z toho ječmene jarního 22 184 tun). Z dalších plodin bylo např. sklizeno 186 361 tun trvalých travních porostů – píče (v přepočtu na seno; při výnosu 3,24 tun/ha), 110 518 tun kukuřice na zeleno a siláž (při výnosu 34,99 tun/ha), 18 276 tun řepky (při výnosu 2,87 tun/ha) a při hektarovém výnosu 28,43 tun 9 099 tun brambor (bez raných).

PRŮMYSL

V roce 2008 v Libereckém kraji sídlilo celkem 122 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, přičemž více než 97 % podniků působilo ve zpracovatelském průmyslu. Mezi nejvýznamnější obory (z pohledu počtu podniků) patří výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení (17 podniků), výroba a opravy strojů a zařízení jinde neuvedených (17 podniků) a výroba pryžových a plastových výrobků (16 podniků).

Uvedené průmyslové podniky zaměstnávaly ve sledovaném roce 50 604 zaměstnanců (přepočtené osoby), tj. o 5,1 % méně než v roce 2007. Průměrná měsíční mzda dosáhla částky 22 626 Kč, meziročně se zvýšila o 8,1 % a o 1 085 Kč se pohybovala pod celorepublikovým průměrem. Mezi ostatními kraji svou výší zaujímá šesté místo, nejvyšší průměrné výdělky byly vykázány v Hl. městě Praha (31 252 Kč), nejnižší pak v Olomouckém kraji (20 630 Kč).

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy sledovaných podniků v Libereckém kraji činily 114,1 mld. Kč (4,1% podíl na celorepublikovém úhrnu), z toho 97,5 % hodnoty bylo vytvořeno ve zpracovatelském průmyslu. Oproti roku 2007 uvedené tržby poklesly o 7,4 %.

STAVEBNICTVÍ

V průběhu roku 2008 bylo v Libereckém kraji evidováno 69 podniků s 20 a více zaměstnanci, jejichž hlavní činnost byla zaměřena na stavební výrobu. Z uvedeného počtu bylo 30 subjektů (43,5 % krajského počtu) soustředěno na území okresu Liberec. Oproti roku 2007 se počet stavebních podniků s 20 a více zaměstnanci se sídlem na území kraje snížil, a to o 2 subjekty.

V roce 2008 tyto stavební podniky při meziročním tempu růstu 1,9 % vykázaly stavební práce podle dodavatelských smluv „S“ v objemu 9 336,9 mil. Kč, přičemž 98,6 % této hodnoty bylo realizováno v tuzemsku. Tuzemské stavební práce vzrostly ve srovnání s rokem 2007 o 2,2 % a z jejich objemu 9 209,6 mil. Kč připadlo 91,2 % na novou výstavbu, rekonstrukci a modernizaci. Na tomto typu výstavby se hodnotou 7 098,0 mil. Kč podílelo pozemní stavitelství, u něhož došlo k meziročnímu růstu o 4,9 %.

Z územního hlediska stavební práce „S“ zaznamenaly meziroční nárůst pouze ve dvou okresech Libereckého kraje – okrese Česká Lípa o 7,6 %, v okrese Jablonec nad Nisou o 38,3 %. Stavební podniky v okrese Semily vykázaly pokles ve výši 26,9 %, stavební práce „S“ podniků v okrese Liberec zůstaly ve srovnání s loňským rokem na stejné úrovni. Základní stavební výroba vzrostla ve srovnání s rokem 2007 o 16,5 % na 7 783,5 mil. Kč a v tomto směru pozitivní vývoj nevykázal pouze okres Semily (index 88,7).

V průběhu roku 2008 zaměstnávaly sledované stavební podniky v Libereckém kraji 3 497 zaměstnanců, tj. o 1,2 % méně než v předchozím roce. Jejich průměrná měsíční mzda dosáhla částky 23 959 Kč a i přes 9,0% meziroční růst se o 489 Kč pohybovala pod republikovým průměrem. Ke snížení stavu zaměstnanců došlo i v dalších devíti krajích, nárůst průměrné mzdy byl však zaznamenán ve všech. Pouze stavební podniky se sídlem v okrese Česká Lípa vykázaly meziroční nárůst počtu zaměstnanců (o 2,2 %) i mezd (o 13,2 %). V okresech Jablonec nad Nisou a Liberec došlo k poklesu počtu zaměstnanců (3,3 %, resp. o 0,7 %) a k navýšení průměrné mzdy (o 11,0 %, resp. o 7,2 %). Negativní vývoj těchto dvou ukazatelů postihl okres Semily – průměrný počet zaměstnanců poklesl o 13,8 %, průměrná mzda se snížila o 0,6 %.

SHRnutí ZÁKLADNÍCH TENDENCÍ

Produktivita práce ze stavebních prací podle dodavatelských smluv „S“ dosáhla 2 669 967 Kč, produktivita práce ze základní stavební pak 2 225 751 Kč.

PRŮMĚRNÉ CENY

Průměrné ceny vybraných výrobků zemědělských výrobců

V průběhu prosince roku 2008 byly v Libereckém kraji zjišťovány ceny zemědělských výrobců u dvou výrobků – pšenice krmné a kravského mléka Q tř.j.. Průměrná cena 1 tuny krmné pšenice v posledním měsíci roku 2008 dosáhla 3 300 Kč, což v mezikrajském srovnání znamená nejvyšší cenu. Tisíc litrů kravského mléka pak zemědělství výrobci z Libereckého kraje v prosinci prodávali za 7 400 Kč, tedy za 4. nejvyšší cenu v rámci krajů České republiky.

Průměrné spotřebitelské ceny vybraných druhů zboží a služeb

V prosinci roku 2008 byly sledovány průměrné ceny u 57 druhů výrobků a služeb. Ze zjišťování vyplývá, že v Libereckém kraji jsou z pohledu mezikrajského srovnání nejdražší následující výrobky: vepřová kýta bez kosti (121,40 Kč/1 kg), vepřový bůček (74,85 Kč/1 kg), filé mražené (152,88 Kč/1 kg), lučina (197,70 Kč/1 kg), olej slunečnicový (62,49 Kč/1 l), Acylpyrin (17,00 Kč/10 ks). Shodně s dalšími 6ti kraji také Paralen 500 (13,50 Kč/10 ks) a s Pardubickým krajem pak pivo světlé, sudové, výčepní (23,50 Kč/0,5 l). Mezi službami bylo v kraji nejdražší parkovné za osobní automobil, které činilo 41,50 Kč/za 1 hodinu.

K meziročnímu zvýšení průměrných cen došlo u 33 výrobků a služeb. Naopak u 22 výrobků a služeb byl zaznamenán cenový pokles a u 2 komodit se cena nezměnila.

Nejvyšší relativní cenový nárůst, ve srovnání s prosincem roku 2007, byl vykázán v případě rýže loupané dlouhozrné (o 55,9 % na 36,63 Kč/1 kg), Paralenu 500 (o 50,0 % na 13,50 Kč/10 ks) a Acylpyrinu (o 34,9 % na 17,00 Kč/10 ks). Nejvyšší absolutní zvýšení průměrných cen vykázala cena 1 kg hovězí svičkové pravé (o 85,00 Kč na 624,50 Kč), 100 kg hnědého uhlí (o 50,00 Kč na 305,00 Kč) a poplatek za technickou kontrolu (o 50,00 Kč na 575,00 Kč), filé mražené (o 30,13 Kč na 152,88 Kč/1 kg).

Komoditou, jejíž cena se meziročně relativně nejvíce snížila, bylo čerstvé máslo. Cenový pokles u 1 kg dosáhl 30,5 %, tj. 45,06 Kč. Dále se snížila cena mléka polotučného trvanlivého (o 29,0 % na 15,20 Kč/1 l) a také např. průměrná cena paprik (o 27,5 % na 52,49 Kč/1 kg).

CESTOVNÍ RUCH

V roce 2008 Liberecký kraj navštívilo a v některém místním hromadném ubytovacím zařízení přenocovalo celkem 703 787 hostů 2 433 746 nocí. Ve srovnání s rokem 2007 se dosažené údaje snížily jen nepatrně, a to o 0,8 % počet hostů a o 3,8 % počet přenocování. Z celorepublikového pohledu nejvíce návštěvníků ve sledovaném roce zavítalo do Hlavního města Praha (4 587 483 hostů, tj. 35,7 % z celorepublikového počtu hostů) a Jihomoravského kraje (1 185 770 hostů, tj. 9,2 %). Podíl Libereckého kraje na republikové návštěvnosti činil 5,5 %, což znamená 5. místo v mezikrajském srovnání.

Většina (71,5 %) výše uvedených návštěvníků Libereckého kraje pocházela z České republiky, zahraniční hosté tak tvořili pouze 28,5 %. Zatímco zahraniční hosté při výběru ubytovacího zařízení jednoznačně (tj. ze 77,0 %) preferovali hotely, domácí návštěvníci se nejčastěji ubytovali v ostatních hromadných ubytovacích zařízeních (43,0 % domácích hostů) a teprve poté využívali služeb hotelů (38,5 %). Penziony byly jak v případě zahraničních (11,4 %), tak domácích (18,5 %) hostů nejméně využívaným druhem ubytování.

Ve struktuře zahraničních hostů podle zemí opět převažovali návštěvníci z Německa (111 305 hostů, tj. 55,5 % zahraničních hostů). Druhou pozici získali návštěvníci z Polska (22 616 hostů, tj. 11,3 %) a třetí hosté z Nizozemska (19 851 hostů, tj. 9,9 %).

Zahraniční hosté v Libereckém kraji přenocovali celkem 760 229 nocí, domácí návštěvníci pak 1 673 517 nocí. Průměrný počet přenocování celkem činil 3,5 nocí – v případě zahraničních hostů 3,8 nocí a domácích hostů 3,3 nocí. Zahraniční návštěvníci v Libereckém kraji v průměru pobývali 4,8 dní, hosté z České republiky 4,3 dny. Nejdéle v Libereckém kraji přenocovali (resp. Pobývali) hosté z Estonska (v průměru 6,6 nocí a 7,6 dnů). Nejvyšší využití lůžek v hotelech a penzionech Libereckého kraje ve 4. čtvrtletí 2008 bylo zaznamenáno v měsíci říjnu – hrubé využití lůžek dosáhlo 21,6 % a čisté 24,6 %.